

1.ชื่อผลงาน เรื่อง นวัตกรรมสื่อการสอน “สัปดาห์ธรรมชาติกับยาอินซูลิน”

2.คำสำคัญ: นวัตกรรม/ อินซูลิน

3.สรุปผลงานโดยย่อ :สร้างนวัตกรรมสื่อการสอนฉีดยาอินซูลินเพื่อเป็นการป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนจากการฉีดยาอินซูลินแก่ผู้ป่วยเบาหวานในเรื่องของตำแหน่งการฉีดยาอินซูลิน

4.ชื่อและที่อยู่ขององค์กร/ภาควิชา

5.สมาชิกทีม นางศิริราณี เจียมสกุล

6.เป้าหมาย

1. เพื่อใช้เป็นอุปกรณ์ในการสอนฉีดยาและฝึกทักษะในการฉีดยาอินซูลิน
2. เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้ป่วยและญาติในการกำหนดตำแหน่งฉีดยา
3. เพื่อป้องกันและลดการเกิดภาวะแทรกซ้อนจากการฉีดยาอินซูลิน
4. เพื่อเพิ่มการจดจำในตำแหน่งในการฉีดยาอินซูลินที่ถูกต้อง

7.ปัญหาและสาเหตุโดยย่อ ปัจจุบันผู้ป่วยเบาหวานที่มารับบริการรักษาที่โรงพยาบาลสิรินธร มีจำนวนเพิ่มขึ้น พบมีผู้ป่วยเบาหวานรายใหม่ที่ต้องใช้ยาฉีดอินซูลินเฉลี่ยจำนวน 3 รายต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 6 ของผู้ป่วยเบาหวาน การรักษาด้วยการฉีดยาอินซูลินมีความสำคัญที่ผู้ป่วยต้องได้รับการสอนความรู้เรื่องอินซูลินและฝึกทักษะการฉีดยาเพื่อให้สามารถฉีดยาที่บ้านได้ถูกต้องและปลอดภัย ตำแหน่งการฉีดยาก็มีความสำคัญในการรักษา โดยตำแหน่งที่สามารถฉีดยา ได้แก่ ชั้นไขมันใต้ผิวหนังบริเวณหน้าท้อง แขน ต้นขา สะโพก จากการสอนผู้ป่วยโดยใช้อุปกรณ์สาธิตการฉีดยาด้วยฟองน้ำพบว่าผู้ป่วยจะเปลี่ยนตำแหน่งการฉีดยาสลับด้านซ้ายและขวารอบสะดือแต่ตำแหน่งที่ฉีดจะยังอยู่ที่จุดเดิม จนทำให้เกิดไขมันบริเวณที่ฉีดฝ่อเป็นรอยบุ๋ม (Lipoatrophy) พบจำนวน 8 รายใน 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.33 ดังนั้นการเปลี่ยนบริเวณที่ฉีดหมุนเวียนกันไปจะช่วยป้องกันปัญหานี้ได้ ที่สำคัญคือห้ามฉีดยาซ้ำที่เดิมมากกว่า 1 ครั้ง ใน 1 เดือน และการฉีดครั้งต่อไปควรฉีดห่างจากจุดเดิม 1 นิ้ว จากสาเหตุดังกล่าว ผู้จัดทำจึงเกิดแนวคิดที่จะทำนวัตกรรมสื่อการสอนฉีดยาอินซูลินเพื่อเป็นการป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนจากการฉีดยาอินซูลินแก่ผู้ป่วยในเรื่องของตำแหน่งการฉีดยาอินซูลินที่ห้องตรวจผู้ป่วยนอกแผนกอายุรกรรม

8.กิจกรรม/วิธีการดำเนินงาน

1. นำเสนอแนวคิดการจัดทำนวัตกรรมสื่อการสอนฉีดยาอินซูลินและขอความร่วมมือในการดำเนินงานในที่ประชุมของหน่วยงานขออนุญาตหัวหน้าแผนกผู้ป่วยนอกเพื่อขออนุมัติจัดทำนวัตกรรมสื่อสอน

2. ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ อินเทอร์เน็ต รวบรวมข้อมูลรูปแบบการทำสื่อการสอนเกี่ยวกับตำแหน่งการฉีดยาอินซูลิน การใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ข้อดีข้อเสียของวัสดุแต่ละชนิดนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาออกแบบเลือกวัสดุอุปกรณ์ จัดเตรียมและซื้อวัสดุอุปกรณ์ ตัดเย็บสื่อการสอนฉีดยาอินซูลินตามทีออกแบบ

3. ตรวจสอบความถูกต้อง โดยอายุรแพทย์ และหัวหน้าหน่วยงาน

4. นำเสนอวิธีการใช้งานนวัตกรรมสื่อการสอนฉีดยาอินซูลินแก่บุคลากรในหน่วยงานเพื่อทดลองใช้งานเป็นเวลา 1 เดือน

5. ประชุมร่วมกันในหน่วยงานเพื่อประเมินผลการใช้นวัตกรรมและปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้อีกครั้งเป็นเวลา 1 เดือน

6. สรุปและประเมินผลหลังการใช้นวัตกรรม เมื่อไม่พบปัญหามาเป็นสื่อการสอนปฏิบัติจริงในแผนการสอนฉีดยาอินซูลินผู้ป่วยเบาหวานของโรงพยาบาล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้ป่วยและผู้ดูแลมีความรู้เรื่องตำแหน่งการฉีดยาอินซูลินที่ถูกต้อง
2. ผู้ป่วยและผู้ดูแลสามารถฉีดยาอินซูลินในตำแหน่งที่ถูกต้อง
3. ผู้ป่วยเกิดภาวะแทรกซ้อนจากการฉีดยาลดลง
4. ผู้ป่วยและผู้ดูแลมีความมั่นใจ ที่จะฉีดยาด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. อัตราผู้ป่วยและผู้ดูแลสามารถฉีดยาได้ถูกต้องในครั้งแรกที่รับการสอน ร้อยละ 95
2. อัตราผู้ป่วยเกิดภาวะแทรกซ้อนตำแหน่งที่ฉีดยาน้อยกว่าร้อยละ 5
3. ระดับความมั่นใจที่จะฉีดยาด้วยตนเองอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 95

9. การประเมินผล

วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	ผลลัพธ์
ผู้ป่วยและผู้ดูแลสามารถฉีดยาอินซูลินในตำแหน่งที่ถูกต้อง	อัตราผู้ป่วยและผู้ดูแลสามารถฉีดยาได้ถูกต้องในครั้งแรกที่รับการสอน ร้อยละ 95	ผู้ป่วยและผู้ดูแลที่ได้รับการสอนด้วยอุปกรณ์ “สัปดาห์พระราชกัทยาอินซูลิน” จำนวน 60 ราย สามารถฉีดยาอินซูลินในตำแหน่งที่ถูกต้อง ร้อยละ 100
ผู้ป่วยเกิดภาวะแทรกซ้อนจากการฉีดยาลดลง	อัตราผู้ป่วยเกิดภาวะแทรกซ้อนตำแหน่งที่ฉีดยาที่ฉีดยาอินซูลินน้อยกว่าร้อยละ 5	ผู้ป่วยและผู้ดูแลที่ได้รับการสอนด้วยอุปกรณ์ “สัปดาห์พระราชกัทยาอินซูลิน” เกิดภาวะแทรกซ้อนตำแหน่งที่ฉีดยาที่ฉีดยาอินซูลินร้อยละ 0
ผู้ป่วยและผู้ดูแลมีความมั่นใจที่จะฉีดยาด้วยตนเอง	ระดับความมั่นใจที่จะฉีดยาด้วยตนเองอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 95	ผู้ป่วยและผู้ดูแลที่ได้รับการสอนด้วยอุปกรณ์ “สัปดาห์พระราชกัทยาอินซูลิน” ระดับความมั่นใจที่จะฉีดยาด้วยตนเองอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 100

10. บทเรียนที่ได้รับ:

พบว่าการใช้อุปกรณ์เป็นสื่อในการสอนฉีดยาอินซูลินทำให้ผู้ป่วยหรือผู้ดูแลมีความเข้าใจได้ง่ายขึ้นทำให้มีทักษะที่ถูกต้องเร็วขึ้นและมีความมั่นใจในการฉีดยาด้วยตนเองมากขึ้น

ปัญหาหรือความท้าทาย

การสอนนิตยาโดยนำนวัตกรรมไปใช้มีเพียงบุคลากรบางส่วนที่รับผิดชอบและมีการบันทึกการประเมิน ยังมีบุคลากรที่ไม่ทราบโดยทั่วถึง จึงควรอธิบายแนวทางปฏิบัติและขอความร่วมมือในการนำไปใช้ทุกหน่วยงานที่สอนการนิตยาอินซูลิน

ข้อเสนอแนะหรือสิ่งที่ควรปฏิบัติ

- 1.จากการสอนพบว่าควรมีเอกสารสำหรับผู้ป่วยทบทวนด้วยตนเอง
- 2.ควรมีการพัฒนาและปรับรูปแบบให้สามารถใช้กับบริเวณอื่นของร่างกายได้ด้วย เช่น ต้นแขน ต้นขา

รูปภาพอุปกรณ์สื่อการสอน



แนวทางการปฏิบัติการใช้อุปกรณ์สื่อการสอนฉีดยาอินซูลิน

- 1.แนะนำตำแหน่งที่ฉีดยาอินซูลินที่ดีที่สุดคือชั้นไขมันใต้ผิวหนังบริเวณหน้าท้องห่างจากสะดือ 2 นิ้วมือ เน้นย้ำบริเวณที่ห้ามฉีดยาคือตำแหน่งสะดือ
- 2.แบ่งพื้นที่หน้าท้องเป็น 4 ส่วน โดยใช้แนวแกนกลางลำตัวเป็นเส้นตัดศูนย์กลางตามแนวยาวและแนวขวาง แจ้งผู้ป่วยเรื่องตำแหน่งที่ฉีดยาจะฉีดเป็นสัปดาห์โดยขวามือส่วนบนของผู้ป่วยคือสัปดาห์ที่ 1 ของเดือน และสัปดาห์ที่ 2 ใหวนตามเข็มนาฬิกาจนครบ 4 ส่วน
- 3.บริเวณที่ฉีดยาอินซูลินคือตำแหน่งห่างออกจากสะดือมา 2นิ้ว เริ่มฉีดจากด้านในตัวเลือนมือออกไปด้านข้าง ลำตัวจนถึงด้านสีข้าง แต่ละจุดที่ฉีดยาต้องห่างกัน 2 นิ้วมือ
- 4.ตำแหน่งเริ่มต้นให้เริ่มด้านในใกล้สะดือเป็นวันอาทิตย์เลือนจุดที่ฉีดยาครั้งละ 2 นิ้วมือถัดไปเป็นวันจันทร์ เลือนออกไปจนครบถึงวันเสาร์ หลังจากนั้นวนตำแหน่งตามเข็มนาฬิกาเพื่อฉีดยาในสัปดาห์ที่ 2 เป็นหน้าท้อง ส่วนบนด้านซ้ายมือ สัปดาห์ที่ 3 ตำแหน่งหน้าท้องส่วนล่างด้านซ้ายมือ สัปดาห์ที่ 4 ตำแหน่งหน้าท้องส่วนล่าง ด้านขวามือ เมื่อครบ 1 เดือน ให้กลับไปจุดเริ่มต้นอีกครั้ง